

MEMO

Aan : Leden MBO Raad
Status : Informerend
Van : Bureau MBO Raad/ Ellen Verheijen
Datum : 23 juni 2017
Onderwerp : Questions & Answers Wet vroegtijdige aanmelddatum en toelatingsrecht – deel 2

Toelichting

Als MBO Raad krijgen we veel vragen over de interpretatie van de maatregelen die zijn aangekondigd in de wet 'Vroegtijdige aanmelddatum en toelatingsrecht tot het mbo'. Die vragen hebben we per mail, mondeling en ook in bijeenkomsten aan mensen van het ministerie van OCW voorgelegd. Een eerste Q&A is half januari verschenen. Dit is de tweede. De door OCW geverifieerde antwoorden treft u hieronder aan.

Omdat bepaalde onderdelen van de wet nog moeten worden uitgewerkt, zoals de ministeriele regeling rond de aanvullende eisen en de herziening van de doorstroomregeling vmbo-mbo, komt er de komende periode meer informatie beschikbaar. Er zullen ook nieuwe vragen over de interpretatie opkomen. Mocht u naar aanleiding van deze Q&A of naar aanleiding van nieuwe ontwikkelingen, nieuwe vragen hebben dan kunt u die sturen aan Ellen Verheijen, e.verheijen@mboraad.nl. Al is het niet onze wet, door de communicatie over onduidelijkheden via ons te laten lopen krijgen wij waardevolle informatie over knelpunten en ontwikkelingen bij de scholen. Die informatie is behulpzaam bij de afstemming met het ministerie. Uiteraard zullen we de nieuwe vragen verzamelen en, in afstemming met OCW, periodiek beantwoorden. U kunt ook uw vragen posten op www.padlet.com/e_verheijen/vragen_toelatingsrecht. Daarop kunt u dan meteen zien welke vragen al door anderen zijn ingestuurd. Ook deze memo is op de site te vinden. U kunt er ook uw suggesties kenbaar maken.

Hieronder volgen de vragen en antwoorden

Vraag 1: Hebben studenten ook toelatingsrecht voor 'speciale trajecten binnen dezelfde opleiding', zoals een versneld traject, sportopleiding speciaal voor Ajax jeugdselectie of Engelstalige opleidingen?

Het toelatingsrecht geeft recht op toelating tot de opleiding. De wet kent daarbinnen geen verfijning naar 'speciale trajecten'. Dat betekent dat de student wordt toegelaten indien voldaan is aan de geldende toelatingseisen. Na de toelating kunnen studenten eventueel in een speciaal traject worden ingedeeld op basis van selectiecriteria die de instelling daarvoor wil hanteren. Daarbij ligt een verantwoordelijkheid bij de instelling om in voorlichting en intake te wijzen op de situatie dat na de toelating tot de opleiding nog geselecteerd wordt voor een dergelijk 'speciaal traject' en dat er dus geen toelatingsrecht bestaat tot dat 'speciale traject'.

Wanneer een opleiding conform artikel 7.1.1 van de WEB deels in het Engels wordt aangeboden, kan op vergelijkbare wijze ná de toelating een deel van de studenten worden ingedeeld in een 'speciaal Engelstalig traject'.

Vraag 2: Hebben studenten toelatingsrecht wanneer zij al een mbo diploma hebben gehaald? Heeft een student met een mbo-3 diploma op zak toelatingsrecht tot een niveau 2-opleiding?

In de wet Toelatingsrecht bestaat geen mogelijkheid om de student te weigeren om het enkele feit dat hij al een (vergelijkbare) opleiding heeft voltooid.

Vraag 3: Hebben studenten toelatingsrecht als zij de kosten van opleiding nog niet hebben betaald?

Het toelatingsrecht staat los van de inschrijving. Aan de voor inschrijving geldende voorwaarden is met de Wet vroegtijdige aanmelddatum voor en toelatingsrecht tot het beroepsonderwijs op dit punt niks gewijzigd.

Vraag 4: Hebben studenten toelatingsrecht als zij de OOK niet hebben ondertekend?

Het toelatingsrecht staat los van de inschrijving. Aan de voor inschrijving geldende voorwaarden is met de Wet vroegtijdige aanmelddatum voor en toelatingsrecht tot het beroepsonderwijs op dit punt niks gewijzigd.

Vraag 5: Hebben studenten toelatingsrecht als zij de benodigde documenten (diploma e.d.) niet hebben aangeleverd?

Het toelatingsrecht staat los van de inschrijving. Aan de voor inschrijving geldende voorwaarden is met de Wet vroegtijdige aanmelddatum voor en toelatingsrecht tot het beroepsonderwijs op dit punt niks gewijzigd.

Vraag 6: Moet een instelling deelname aan verplichte intake-activiteiten registreren om toelatingsrecht voor studenten te garanderen?

De instelling hoeft geen intake-activiteiten te organiseren of verplicht te stellen. Als de instelling (een deel van) deze activiteiten wel verplicht stelt, betekent dit dat de studenten aanwezig zullen moeten zijn om hun toelatingsrecht te effectueren. Registratie is dus noodzakelijk om te kunnen achterhalen of de studenten daadwerkelijk aanwezig zijn geweest bij de verplichte intake-activiteiten. Het is echter aan de instelling zelf hoe zij de intake-procedure (en eventuele registratie) vormgeven. Dit is niet wettelijk geregeld. Bevoegd gezag kan naar redelijkheid bepalen of er uitzondering worden gemaakt op de aanwezigheidsplicht van de verplichte intake-activiteiten, vanwege bijvoorbeeld afstand of openbaar vervoer.

Vraag 7: Is er een maximum gesteld op het aantal verplichte intake-activiteiten?

Nee, er is geen wettelijk maximum gesteld op het aantal intake-activiteiten.

Vraag 8: In hoeverre kunnen wettelijke beroepsvereisten en branchevereisten een rol spelen in het kader van toelatingsrecht?

Waar het gaat om wettelijk of in een branche voorgeschreven vereisten ten aanzien van bijvoorbeeld de Verklaring omtrent Gedrag (VOG) en de Verklaring geen Bezwaar (VGB) is nog niet besloten of de VOG een toelatingseis kan zijn. Antwoord op deze vraag is afhankelijk van de definitieve besluitvorming hierover.

Wanneer wordt besloten dat voor bepaalde wettelijke of in een branche voorgeschreven vereisten voldoende aanleiding is om die als aanvullende eis te kunnen stellen bij de toelating, worden die wettelijke of branchevereisten overgenomen in de nog vast te stellen ministeriële regeling. Dan wordt bijvoorbeeld gedoeld op eisen ten aanzien van de lengte of een goed gezichtsvermogen.

Vraag 9: Mag een rijbewijs worden vereist voordat studenten aan de opleiding kunnen starten?

Nee dat mag niet. Het niet behalen van het rijbewijs is ook onvoldoende reden om de student een negatief bsa te geven. Voor een negatief bsa moet er sprake zijn van onvoldoende voortgang in de gehele breedte van de opleiding, met inachtneming van de persoonlijke omstandigheden.

Mocht de student gedurende de opleiding, met voldoende ondersteuning daarbij, toch niet in staat blijken het rijbewijs te halen en dat rijbewijs is een beroepsvereiste, dan zal de student zijn diploma niet kunnen halen. De school kan de student daarop wijzen en een alternatief adviseren. De student kan echter besluiten de opleiding te willen blijven volgen en zal dan uitstromen met een schoolverklaring voor de onderdelen die wel behaald zijn.

Vraag 10: Mag voor bepaalde opleidingen een BBL-plek worden gevraagd als voorwaarde voor toelating tot de opleiding?

Nee, het bij aanmelding niet hebben van een BBL-plek geldt niet als weigeringsgrond. In artikel 2.2.3, van de WEB, staat: Een bbl-student telt alleen mee voor de bekostiging als uiterlijk op 31 december (van het lopende studiejaar) een bpv-plek is geregeld. De instelling kan dan op dat moment beslissen de inschrijving te beëindigen, maar bij de toelating mag dit geen rol spelen, het is geen weigeringsgrond. Het is verstandig om het belang van het hebben van een bpv-plek aan bod te laten komen in de intake. Bij het niet-hebben van een bpv-plek kan de student geadviseerd worden niet aan de bbl-opleiding te beginnen en de bol-variant te gaan doen, of om een andere opleiding te kiezen.

Vraag 11: Mogen instellingen hun interne doorstroom-student voorrang geven bij *numerus fixus*-opleidingen?

Ja, dat mag. Het toelatingsbeleid voor een *numerus fixus*-opleiding (toewijzen van beschikbare plekken, aanmelddatum en omgang met wachtlijsten) moet kenbaar worden gemaakt vóór 1 februari. Studenten die binnen de eigen instelling doorstromen, of vanuit hun eigen vmbo opleiding maar ook studenten uit de eigen regio kunnen daarbij voorrang krijgen, mits kenbaar gemaakt. De toewijzing moet gebeuren op objectieve gronden (alles behalve eisen aan de geschiktheid). Niet toelaten op grond van de *numerus fixus* schept wel een verplichting (behalve voor AOC's en Vakinstellingen) om de student een alternatief aan te bieden, rekening houdend met diens voorkeur.

Vraag 12: Mogen instellingen hun *numerus fixus*-opleidingen al openzetten vanaf november en bij het toewijzen van de beschikbare plaatsen 'volgorde van aanmelding hanteren' waardoor het kan gebeuren dat een opleiding al vóór 1 april vol zit?

In de wet staat geen startdatum voor de aanmelding gedefinieerd, dus de aanmelding open zetten vanaf november mag op zich. Het hanteren van de volgorde van aanmelding of een andere wijze van toelating wordt vastgelegd in de toelatingsprocedure. De instelling moet deze uiterlijk op 1 februari aan een ieder beschikbaar stellen, maar bij een dergelijke vroege openstelling van de aanmelding ligt eerdere bekendmaking voor de hand.

Overigens zegt de wet dat als een student niet wordt toegelaten vanwege de *numerus fixus*, het bevoegd gezag deze student de mogelijkheid moet bieden om zich te laten inschrijven aan een andere opleiding aan de instelling, rekening houdend met diens voorkeuren. Dat verplichte alternatief geldt niet voor vakinstellingen en AOC's (art. 8.1.1c, lid 4) maar zij mogen uiteraard wel een alternatief bieden.

Vraag 13: Wat is een studieadvies?

De termen studieadvies en studiekeuzeadvies worden soms verwisseld. Het bindend studieadvies (BSA) is het advies dat de instelling aan haar studenten geeft (bij voorkeur tijdens het 'studievoortgangsgesprek'). Het bindend studieadvies moet tussen 9 en 12 maanden worden gegeven voor de meerjarige opleidingen. Voor eenjarige opleidingen is de termijn tussen de 3 en 4 maanden. Wanneer het bindend studieadvies negatief is, dan moet het schriftelijk en met redenen omkleed worden kenbaar gemaakt aan de student. Voorafgaand aan een negatief BSA moet ook het bevoegd gezag zich hebben ingespannen voor een goede voortgang van de opleiding, moet een waarschuwing zijn gegeven en moet de student de tijd zijn geboden om zaken te verbeteren. Als een negatief bindend studieadvies is afgegeven, dan zal de instelling de student moeten begeleiden naar een alternatieve opleiding binnen de instelling. Voor vakinstellingen en AOC's geldt niet de plicht om de student een alternatief te bieden binnen de instelling, maar geldt wel de inspanningsverplichting bij het ondersteunen en begeleiden naar een opleiding bij een andere instelling.

Vraag 14: Wat is een studiekeuzeadvies?

De termen studieadvies en studiekeuzeadvies worden soms verwisseld. Iedere student die zich uiterlijk op 1 april aanmeldt, heeft het recht op een studiekeuzeadvies. Dit geldt ook voor studenten die zich aanmelden bij vakinstellingen of AOC's. Het studiekeuzeadvies is niet bindend en wordt in ieder geval gegeven aan elke student die daarom vraagt. Daarvoor moet de student wel deelnemen aan de intakeactiviteiten die de instelling met het oog op het studiekeuzeadvies

organiseert.

Hoe een instelling tot het studiekeuzeadvies komt en de termijn waarbinnen een studiekeuzeadvies wordt gegeven, moet voor 1 februari aan aspirant-studenten kenbaar worden gemaakt. In één studiekeuzeadvies mag over meerdere opleidingen worden geadviseerd. Het idee is dat studenten met de instelling kunnen bespreken of een bepaalde opleiding overeenkomt met het beroepsbeeld dat de student voor ogen staat, wat het arbeidsmarktperspectief is, etc.

Vraag 15: Als een student een negatief bsa krijgt voor een opleiding bij instelling X, mag hij/zij zich bij instelling Y dan opnieuw voor dezelfde opleiding laten inschrijven (stel dat je dat weet)?

Ja, de student kan zich bij instelling Y weer opnieuw laten inschrijven bij dezelfde opleiding (niet bij dezelfde instelling voor dezelfde opleiding). Eén keer een negatief BSA ontvangen is geen weigeringsgrond voor een nieuwe inschrijving (wel dus bij dezelfde opleiding/zelfde instelling).

Vraag 16: Mag een instelling bij een negatief BSA meteen tot ontbinding van de onderwijsovereenkomst overgaan?

Voordat overgegaan mag worden tot het geven van een negatief bindend studieadvies moet eerst een schriftelijke waarschuwing worden gegeven aan de student met daarin een verbetertermijn. Als de waarschuwing niet heeft geleid tot een verbetering van de studieresultaten kan een negatief bindend studieadvies worden gegeven. Vervolgens kan tot ontbinding van de onderwijsovereenkomst en uitschrijving worden overgegaan nadat de volgende procedure is doorlopen.

De wet schrijft voor dat de procedure die geldt voor de uitschrijving van leerplichtige studenten in dit geval ook geldt voor alle studenten die een negatief bindend studieadvies hebben gekregen (artikel 8.1.3, vijfde lid, van de WEB). Dat wil zeggen dat de instelling de student niet alleen moet ondersteunen en begeleiden naar een andere opleiding – al dan niet aan die instelling en rekening houdend met diens voorkeuren – maar ook dat de instelling de student pas mag uitschrijven nadat hij is toegelaten tot een andere opleiding, of als de instelling aantoonbaar gedurende ten minste acht weken heeft gezocht naar een andere opleiding of instelling.

De instelling biedt de student in elk geval de mogelijkheid zich te laten inschrijven aan een andere opleiding aan die instelling waarvoor inschrijving wel mogelijk is. Dit laatste geldt niet voor AOC's en vakinstellingen.

Vraag 17: Welke mogelijkheid hebben studenten als zij het niet eens zijn met het gegeven BSA?

Als de student het niet eens is met het BSA dan kan de student binnen twee weken na het uitbrengen van het advies beroep instellen bij de Commissie van beroep voor de examens (artikel 8.1.7a, vijfde lid, WEB). Als in het belang van de student de uitspraak in de hoofdzaak niet kan worden afgewacht, kan de student ook een voorlopige voorziening vragen zolang de Commissie nog geen uitspraak heeft gedaan in de beroepsprocedure.

Studenten kunnen ook een klacht indienen bij de klachtencommissie van de instelling.

Vraag 18: Wanneer een student wil switchen of een negatief bsa heeft gekregen en pas in augustus met nieuwe opleiding kan beginnen, moet je dan tussentijds iets anders voor hem/haar regelen?

Nee, de instelling is bij een negatief BSA niet verplicht om een opvangklas of tussentijds traject voor de student te organiseren. Wel moet het afgeven van een negatief BSA natuurlijk zorgvuldig gebeuren en er is een inspanningsverplichting om hem naar een andere opleiding te begeleiden (zie uitgebreider het antwoord bij vraag 16). Ook geldt bij uitschrijving van een leerplichtige student dat de gemeente hierover door de instelling geïnformeerd moet worden (art. 18, eerste lid, Leerplichtwet) en bij een kwalificatieplichtige student gaat dat via BRON (art. 24f, derde lid, WOT) zodat de gemeente (en in ideale gevallen in overleg met de instelling) kan kijken wat een tussentijdse oplossing kan zijn. Voor de studiefinanciering is er een overbruggingsregeling van maximaal 4 maanden tussen uitschrijven en nieuwe inschrijving.

Vraag 19: Mag een opleiding worden opgeheven als er te weinig aanmeldingen blijken te zijn?

De wet toelatingsrecht regelt niets over het opheffen van opleidingen in verband met te weinig aanmeldingen. Daarbij speelt de macrodoelmatigheid een rol, evenals de beginselen van behoorlijk bestuur.

Vraag 20: Tot wanneer is het nog reëel om studenten op een opleiding te plaatsen als zij zich ver na de aanmelddatum van 1 april hebben aangemeld?

De studenten hebben, door niet-tijdige aanmelding, het recht op toelating tot de opleiding van hun keuze verloren. Instellingen (uitgezonderd vakinstellingen en AOC's) moeten deze studenten wel een alternatieve opleiding bieden. Dit zou bijvoorbeeld kunnen inhouden dat de student een aantal vakken volgt ter voorbereiding op een later instroommoment. Soms is het mogelijk dat studenten per 1 februari beginnen aan een opleiding. De instellingen moeten vóór 1 februari (voorafgaand aan het schooljaar) aangeven hoe zij hier beleidsmatig mee om zullen gaan.

Vraag 21: Gelden de doorstroomregeling, aanvullende eisen en het toelatingsrecht ook voor niet-bekostigde instellingen?

De wet Toelatingsrecht geldt alleen voor bekostigde instellingen. De aanvullende eisen hangen samen met deze wet en daarom gelden zij ook alleen voor bekostigde instellingen. De doorstroomregeling geldt wel voor het niet-bekostigde onderwijs.

